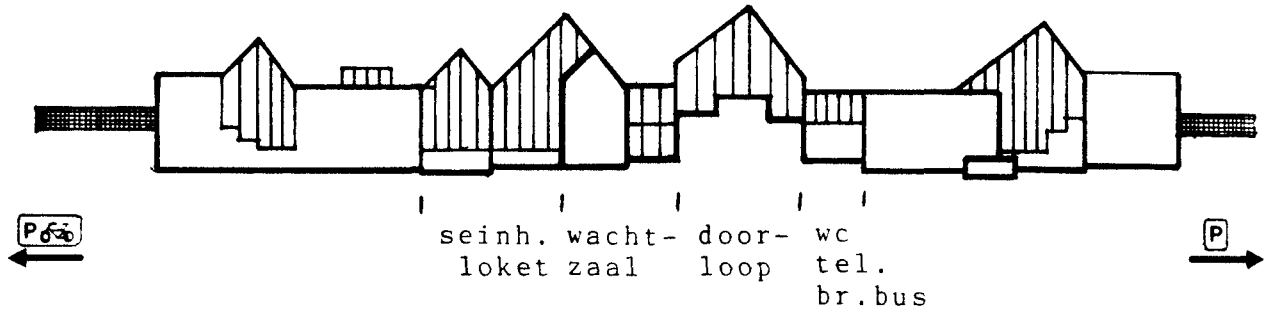

STATION ZELE

Bondige beoordelingsnota van een nieuwbouw station.

Afb. 1 Impressie station Zele.

Situering

Tussen Lokeren en Dendermonde, enkelsporig sinds 1981 elektrisch baanvak met kruisingsmogelijkheid te Zele. Klokvast bediend door IR-h St-Niklaas - Brussel - Gent v.v. en door enkele P-treinen Dendermonde - Lokeren v.v.

Met Antwerpen en Gent, de 2 grote polen waartussen Zele gelegen is, zijn geen rechtstreekse verbindingen. De ritduur naar beide steden is in verhouding tot de afstand erg lang. Zele is een 'grote zelfvoorzienende gemeente' bestaande uit één relatief grote kern en eromheen een homogene open ruimte met enkele lintbebouwde buurten. Ongeveer 20 000 inwoners. Aantal reizigers : ca. 200 voor de elektrifikatie en ca. 1 020 erna, wat in verhouding tot de omvang van de gemeente meer dan behoorlijk is.

Bondige beoordeling

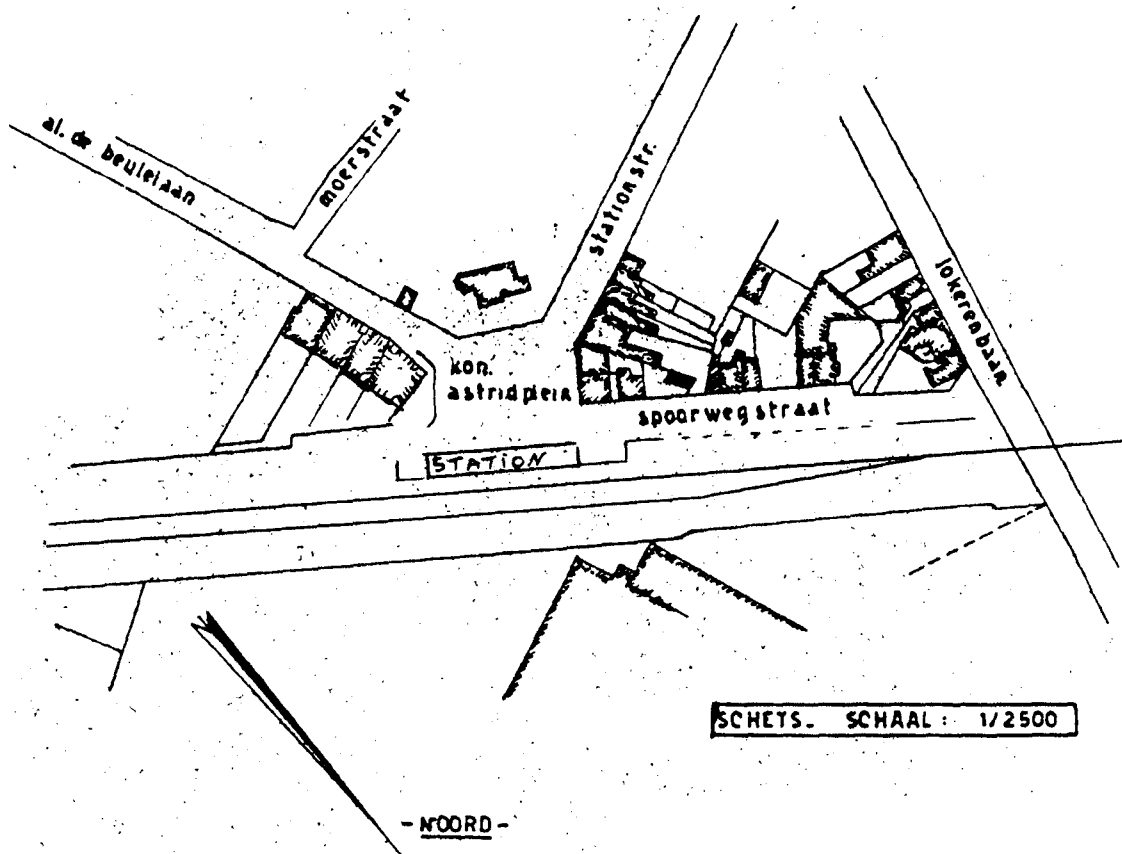
1. Perrons

- traditionele lage perrons, dus hoge instap;
- vlot bereikbaar vanop de straat, vanuit het station zonder trappen, tunnel, hellingen, omwegen;
- alle treinen vertrekken van het eerste spoor, tenzij drie kruisende treinen, die van het tweede perron vertrekken (per werkdag), dit perron is bereikbaar langs het overpad en onder toezicht.

2. Station

- architectonisch goed : vormen, transparantie en kleuren geven het gebouw een eigenheid;
- alleen spoorwegfuncties, zodat het gebouw niet versterkt wordt als attractiepool door meervoudig gebruik;
- de blinde muren en wat er zich achter afspeelt dragen niet bij tot meerwaarde;
- de doorloop tussen plein en perron werkt goed : oriëntatie, gemak, helder, beschutting, kan stromen reizigers verwerken (vgl. aankomst avondspits);
- goede zichtrelaties vanuit loketkantoor/seinhuis, ontvangstruimte/wachtzaal naar perrons en plein;
- nette toiletten, brievenbus, telefoon naast doorloop;
- gemis aan stratenplan.

Afb. 2 Situatieschets : station, plein, panden, straten.

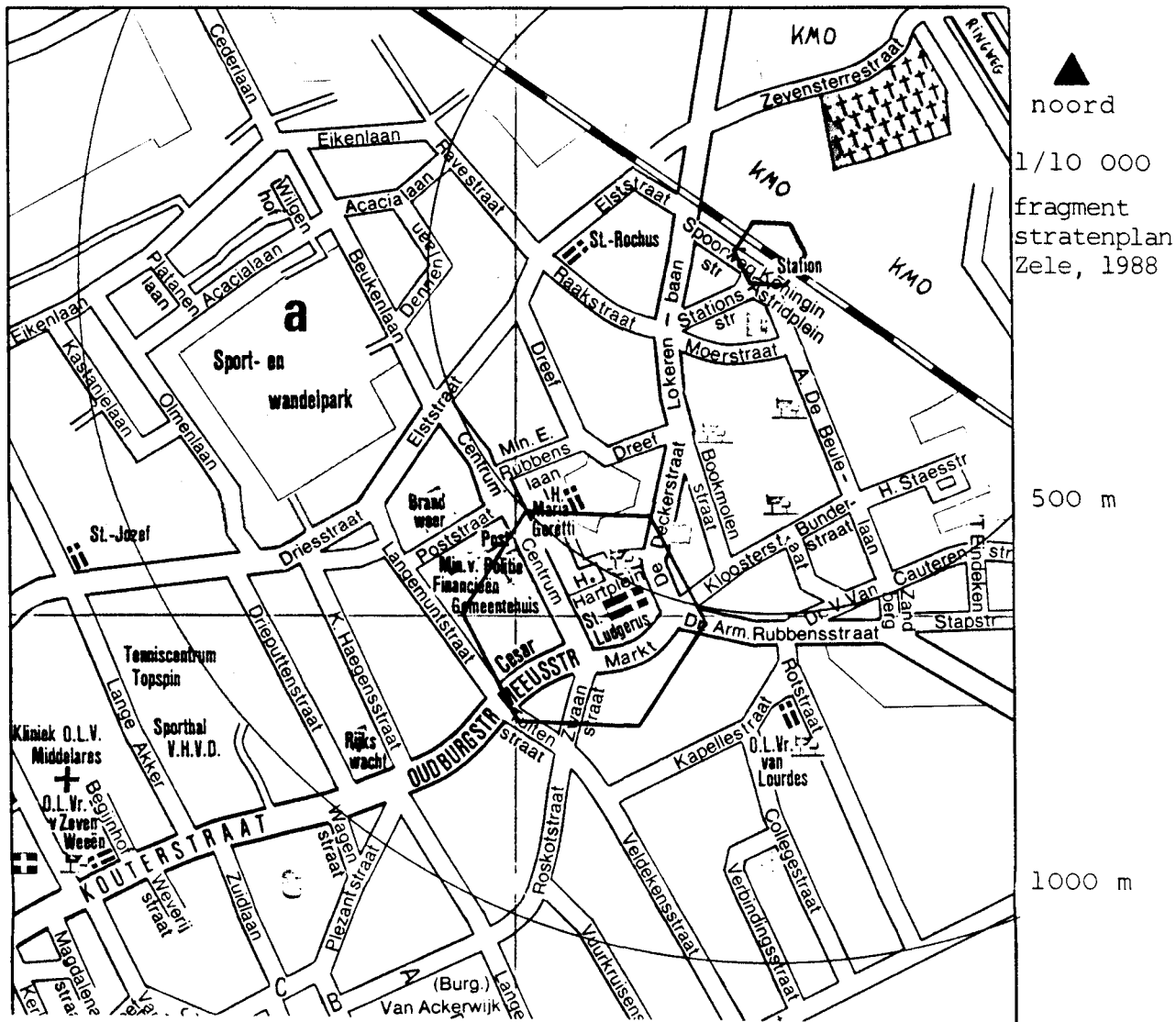
3. Plein

- het nieuwe station staat op dezelfde plek als het oude, zodat de zichtrelaties vanuit de radiale straten en het plein bewaard bleven;
- het station mist enige symboliek, mogelijk door het ontbreken van een uurwerk of NMBS-logo;
- doordat de gevelwand de volle pleinlengte afsluit is het plein goed afgewerkt aan deze zijde;
- dit kan niet gezegd worden van de nog ontbrekende pleinwand langs de vroegere goederenkoer : hier ontbreken volumes in contrast met de leegte van het plein : een muur, bomen, een afsluiting, een pand;
- de pas dit jaar afgewerkte hoek De Beulelaan/Plein, het laatste van een rij nieuwe panden, negeert de pleinstructuur door er een rechte hoek van te maken terwijl een stompe hoek nodig was; uit bijgevoegde schets (afb.2) is dit goed af te lezen, bovendien lijkt het erop dat de eigendomsstructuur hier aan de basis ligt van deze vergissing;
- de krantenwinkel en het café, hoek Spoorwegstraat/plein, stralen geen dynamiek uit zonder dat er sprake is van verkrotting of leegstand;
- het monument in het midden van het plein verstoort de zichtrelatie met het station enigszins;
- de sky-line van monument - station - achterliggend bedrijf is een grote stedenbouwkundige vergissing;
- het plein is uit alle richtingen gemakkelijk bereikbaar, behalve langs en uit de richting van de ex-goederenkoer;
- goede voorrijgelegenheid.

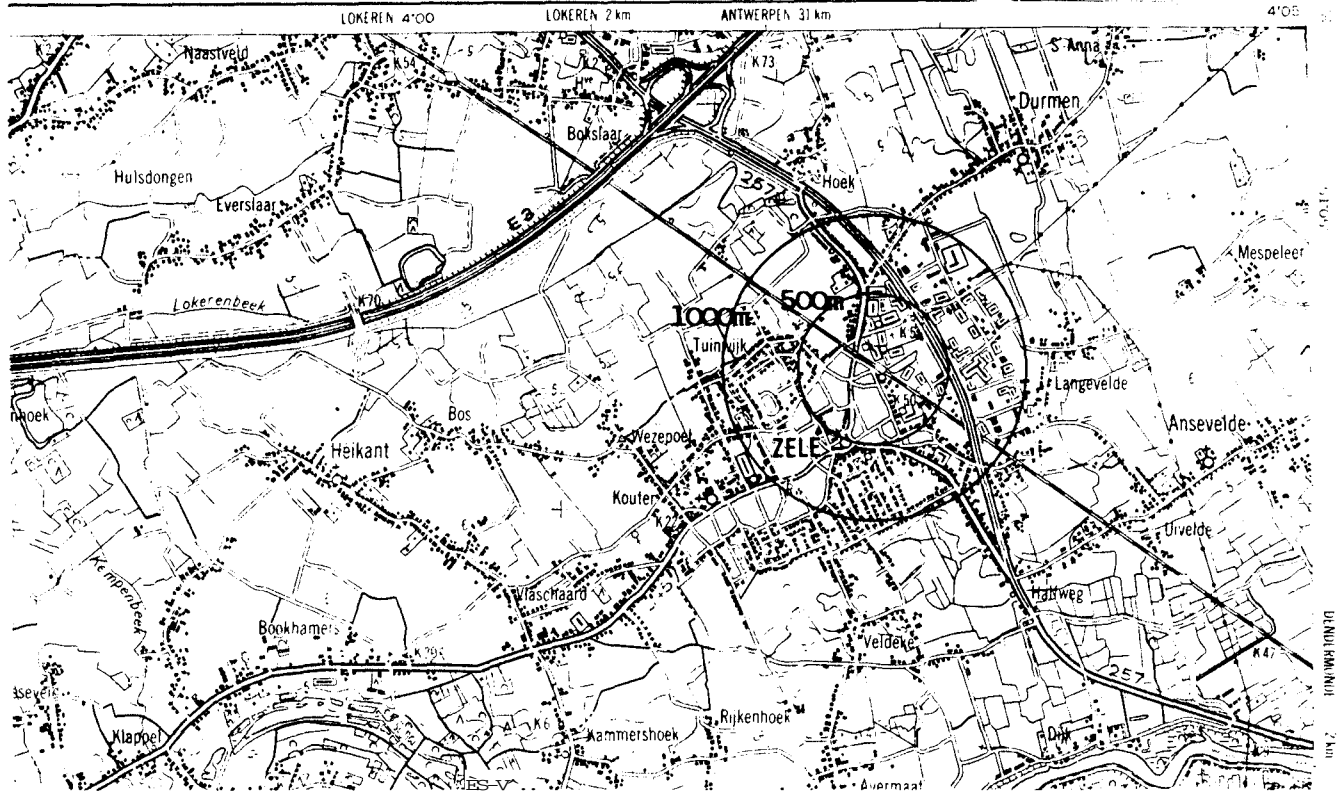
4. Buurt

- de fietsenstalling, ong. 440 fietsen op ong. 520m² terrein tussen spoorweg en spoorwegstraat, heeft de stallingdruk tegen de gevels bijna geheel kunnen opvangen;
- de parkeerdruk in de naburige straten blijft bestaan ondanks de nieuw aangelegde parking, ong. 25 auto's, op de oude goederenkoer;
- de spoorbaan en de overweg lijken geen zware barrière te vormen;
- station en spoorbaan vormen een bufferzone tussen het centrum en de relatief grote KMO-zone;
- de buurt herbergt een mengvorm aan functies; toch is het station in verhouding geen grote activiteitenpool, noch is er sprake van een uitgesproken activiteiten-as tussen station en centrum.

Afb. 3 De stationsbuurt, ligging t.a.v. centrum, KMO-zone (zie ook afb. 4)

Afb. 4 De kern, met spoorweg er doorheen, ringweg en omgeving door de open ruimte. Fragment van NGI kaartblad 22, 1/50 000, noorden bovenaan.

5. Kern en gemeente

- in een straal van ong. 1 km is de meerderheid aan bestemmings- en herkomstpunten gelegen, alleen de wijk Kouter is een ontwikkeling weg van het station. Het slaafs volgen van het gewestplan ligt hier mee aan de basis van dit soort ontwikkelingen;
- de KMO-zone herbergt 80 bedrijven, het lijkt dat het routenetwerk vooral in deze richting zwak is, ook omdat de brede ringweg hier een breuk veroorzaakt;
- de gemeente voert geen bewust op het station gericht ruimtelijk en verkeersbeleid;
- de NMBS lijkt hier geen impact op te hebben, zo ze er reeds invloed heeft op trachten uit te oefenen.

Slotbemerking

Station en omgeving vormen een eerder toevallige sterke samenhang. Men treft er hoge kwaliteiten aan inzake nabijheid, mengvormen aan functies, verdichting, korte routes, behoud van de open ruimte. Het treinaanbod, één trein per uur en per richting, lijkt onvoldoende te zijn om een afdoend antwoord te bieden op het mobiliteitsvraagstuk.

Fred Van Remoortel.
18/10/1990.